

Inhoud

Voorwoord 9

Stad van hoop 11

I *Een stad uit het niets*

Afvoerputje van het Amstelland 19

De nederzetting bij de dam in de Amstel 21

Decorstuk in de grafelijke politiek 24

Het kasteel van de heren van Amstel? 26

Stadje met stadsrechten 29

Nieuwe perspectieven, nieuwe grenzen 32

Het Mirakel van Amsterdam 36

Groeiend zelfbewustzijn 39

Oude en Nieuwe Zijde 43

Oostzeevaart en nijverheid 47

Stadsuitbreiding 51

De Moderne Devotie 53

Eendracht in de stad: processies en feesten 54

Poort tot Holland 60

'O allerschoonst Amsterdam' 63

Nieuwlichterij 67

Onzekerheid 70

Goede en oprechte katholieken 74

Prestigeverlies 76

Beeldenstormen 78

Op de rand van burgeroorlog 81

Isolement 84

2 *De wereld als horizon* (1578–1672)

De Alteratie 91

Een nieuw bestuur 93

Twee Nederlanden 96

Een nieuwe publieke kerk 98

Oorlogswinst 101

Opmars 105

Stadsinrichting en stedschoon 109

Tijdens het Twaalfjarig Bestand 113

De Bestandstwisten 117

Wijze kooplieden 121

Blijde inkomsten, harde conflicten 124

Rijkdom en kunsten 127

Armoede, steun en straf 131

De aanslag op Amsterdam 134

Het nieuwe stadhuis 136

De stadsregering 141

De vierde stadsuitleg 144

Kerk en kerkvolk 148

De Witt of Oranje 152

3 *Een wereld in zichzelf* (1672–1795)

Het Rampjaar 158

Opkomst van de tussenhandel 161

Een veiling van de VOC in 1685 164

De ‘resolutie tot eenigheid’ 167

Uitbesteding van de sociale zorg 171

Liefhebbers en geleerden 173

Het Aansprekersoproer, de schutters en de gilden 178

De gezondheidszorg 182

Gezicht op Amsterdam 187

Als vorsten 190

De Doelisten en de stadhouder 192

Voorname gezelligheid 198

Oude tegenstellingen, nieuwe kansen 202
Nieuwe Zwier & Edele Eenvoud 207
De patriottenbeweging 213
De bijltjes 215
Afgebroken revolutie 219
Aan de zijlijn 223

4 *Op zoek naar een nieuwe identiteit (1795–1891)*

De Bataafse Republiek 229
Een 'koude' revolutie 232
Hoofdstad 237
Gemankeerde hoofdstad 242
Handelscentrum op zijn retour 245
Grote werken 250
Een protestantse stad 255
Krachtiger! Sneller! 259
De gelykstaat der Joden 260
Het vuil en de hygiëne 267
De opkomst van een nieuwe elite 271
Thorbecke, het kanaal en het station 276
Hoofdstedelijke allure 282
Twee universiteiten 290
Arbeidersstad 297
Onrust in de stad 301
Jong Amsterdam 306

5 *Hoofdstad van rood en Oranje (1891–1997)*

Een betrouwbare overheid 315

Cityvorming 318

Orangisten en socialisten 324

Licht, lucht en ruimte 328

De Eerste Wereldoorlog 332

Socialistische gemeentepolitiek 336

Cultuurveranderingen 345

Mensch, durf te leven! 346

Crisis 353

Bezet 357

De jodenvervolging 362

Vrij 368

Alles voor de haven 373

Naar de tuinsteden 377

Een culturele revolutie 384

Hoop en puinhoop 390

Stadsoorlog 394

Terug naar de compacte stad 399

Metropool in zakformaat 405

Gebruikte literatuur 414

Vorsten, stadhouders, staatshoofden, burgemeesters 418

Verantwoording illustraties 420

Register 423